

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3122/2020
04.03.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Горан Стефановић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Лесковцу, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 63/19 од 26.03.2019. године, у седници већа одржаној 04.03.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужиље.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Лесковцу Гжрр 63/19 од 26.03.2019. године и пресуда Основног суда у Лесковцу Прр1 43/18 од 16.10.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу Прр1 43/18 од 16.10.2018. године, у првом ставу изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужила тражила да се тужена обавезе да јој, на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Лесковцу Ст. 69/10, исплати износ од 167.182,22 динара признат од стране стечајног судије Привредног суда у Лесковцу са законском затезном каматом од 08.07.2011. године до исплате, као неоснован. У другом ставу изреке обавезана је тужила да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Гжрр 63/19 од 26.03.2019. године одбијена је као неоснована жалба тужиље и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне другостепене пресуде тужила је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, позивајући се и на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је нашао да је основан предлог да се о посебној ревизији одлучује, јер су уз ревизију достављене одлуке судова у којима је на другачији начин

одлучивано у истоветним споровима, а постоји и правни закључак Врховног касационог суда од 02.11.2018. године о одговорности Републике Србије за накнаду материјалне штете настале због неизвршења правоснажних судских одлука.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) и нашао да је ревизија тужиље основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, правноснажним и извршним решењем Привредног суда у Лесковцу Р4 Ст 6/7 од 20.02.2017. године, усвојен је приговор тужиље ради убрзања поступка и утврђено да јој је у стечајном поступку пред Привредним судом у Лесковцу Ст 69/10 повређено право на суђење у разумном року и наложено поступајућим стечајним судијама да предузму све мере како би се стечајни поступак окончао у најкраћем року. Такође је тужиљи у поступку пред Привредним судом у Лесковцу Ст 69/2010, закључком од 08.07.2011. године, признато потраживање у укупном износу од 167.182,22 динара и исто је сврстано у трећи исплатни ред.

По становишту првостепеног суда тужиљино потраживање материјалне штете у висини признатог потраживања у стечају није основано. Првостепени суд је становишта да нема одговорности тужене за штету јер тужиља није доказала постојање штете пошто стечај није окончан, па постоји могућност намирења тужиље у том поступку. Осим тога, по становишту овога суда, тужиља није доказала узрочну везу између поступања Привредног суда у Лесковцу, код кога се води стечајни поступак и наступања штете. Тужиља није искористила право да принудним путем пре стечаја наплати своје потраживање од послодавца као извршног дужника. Само постојање одлуке о утврђивању повреде права на суђење у разумном року пред тим судом није довољно за успостављање узрочно-последичне везе као основа за одговорност тужене.

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду из разлога што је прихватио становиште првостепеног суда да тужиља није по одредбама Закона о облигационим односима доказала одговорност тужене за спорну штету, нити саму висину штете. Стога су по оцени овога суда правилно примење одредбе члана 172. у вези са члановима 154. и 155. Закона о облигационим односима.

Основан је ревизијски навод да се изражено становиште нижестепених судова не може прихватити. Предмет тужбеног захтева у овом спору је накнада имовинске штете по одредби члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року који је ступио на снагу 01.01.2016. године. Том одредбом је прописано право странке на тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Такође је прописано да у том поступку суд, поред одредаба закона којим се уређују облигационим односима, примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року, као и да је одговорност државе за имовинску штету објективна.

Закључком Врховног касационог суда од 02.11.2018. године утврђена је одговорност Републике Србије за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правоснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице

остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Образложењем закључка се указује да према пракси ЕСЈП за одговорност државе по наведеном основу није од утицаја да ли је стечај окончан, јер за исплаћено потраживање бившим запосленима држава ступа у стечај предузећа са већинским друштвеним, односно државним капиталом и у стечају остварује део износа сразмеран могућностима стечајне масе. Такође је указано да се држава ослобађа одговорности у ситуацији ако запослени има правоснажну пресуду за своје ненамирено потраживање по основу зарада у поступку окончаном пре отварања стечајног поступка, а није покретао поступак принудног извршења, нити је пријавио потраживање у стечају.

Сагласно наведеном уставном јемству права на имовину из члана 58. и установљеној општој обавезности судских одлука, Република Србија по основу објективне одговорности одговара за штету коју је претрпео бивши запослени који је имао правоснажну судску одлуку о потраживању из радног односа према предузећу са већинским друштвеним, односно државним капиталом и који је потраживање по њој пријавио у стечајном поступку и исто му признато у делу који није наплатио све под условом да му је утврђена повреда права на суђење у разумном року.

У конкретном случају тужилца је имала правоснажну пресуду за потраживање из радног односа пре отварања поступка стечаја и пријавила је потраживање у стечају које јој је признато у утуженом износу. Такође је утврђена повреда права тужилце на суђење у разумном року у поступку стечаја над бившим послодавцем, стечајним дужником Текстилном индустријом „ТИГ“ АД из Грделице.

Стога су нижестепени судови погрешно оценили да тужилца није доказала узрочно-последичну везу између ненамиреног потраживања и повреде права на суђење у разумном року. Обзиром да нижестепени судови нису приликом одлучивања о тужбеном захтеву применили мерила за оцену суђења у разумном року како је прописано чланом 31. став 2. Закона о заштити права на суђење у разумном року ни утврдили висину ненамиреног потраживања тужилце на дан пресуђења, нижестепене пресуде су укинуте применом члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку првостепени суд ће поступајући по примедбама из овог решења утврдити све релевантне чињенице и поново одлучити о тужбеном захтеву.

**Председник већа-судија,
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправака
управитељ писарнице
Марина Антонић**